Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 272. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ГРУДНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 10, 1977 No. 272. VOL. LXXXIV.

ВЛАДИКА ВАСИЛЬ ЛОСТЕН ІНСТАЛЬОВАНИЙ НА ЄПИСКОПА-ОРДИНАРІЯ СТЕМФОРДСЬКОЇ ЄПАРХІЇ УЦК

Стемфорд, Конн. (В. Т-ець). — „Наша сила і наша єдність в нашій вірі, а наші надії для Помісної Української Католицької Церкви під нашим власним Патріярхом, непомильно керовані Святішим Отцем, мають апробату, заохоту і благословення Вселенської Церкви" — заявив Єпископ Василь Лостен під час його інсталяції на Владичий Престіл Стемфордської Єпархії Української Католицької Церкви в ЗСА, тобто на єпископа-ординарія, що сталося в середу, 7-го грудня, в каплиці семінарії св. Василія Великого при участі Владик чотирьох обрядів Вселенської Церкви, священства, членів монаших чинів, вірних, та чільних українських і американських суспільно-громадських діячів.

Урочисту інсталяцію Владики Василя Лостена перевів Архиєпископ Йосиф Шмондюк, Митрополит Української Католицької Церкви в ЗСА, в присутності Апостольського Делегата в ЗСА, Архиєпископа Жана Жадо.

В церемоніях інсталяції взяли участь Митрополит УКЦ в Канаді Владика Максим Германюк і Єпископ Ніль Саварин з Канади, Владика Ярослав Габро з Чікаго, ієрархи візантійсько-рутенського обряду під проводом Архиєпископа-Митрополита Степана Коцiска, Архиєпископ Йосиф Тавіл, голова Мелькітської Католицької Церкви в Америці, ієрархи латинського обряду під проводом Архиєпископа Джона Вейлона з Гартфорду, Конн. та біля 120 священиків, 60 монахинь і коло 450 вірних. З уваги на те, що в каплиці семінарії св. Василія не могли поміститися всі присутні, в п'ятьох кімнатах семінарії розміщено телевізійні апарати, на яких вірні могли слідкувати за церемонією інсталяції і брати участь в Архиєрейській Службі Божій, яку відправлено після інсталяції. Між іншим, телевізійна фірма фільмувала цілу церемонію інсталяції і Літургію, а фільм буде показаний на освітніх станціях в Коннектикат і Пенсильвенії.

Владику Василя Лостена, якому сповнилося 47 років, Папа Павло VI 1-го жовтня ц. р. найменував на єпископа-ординарія Стемфордської єпархії. Згідно з Папською буллею, що її 20-го вересня ц. р. видав державний секретар Ватикану кардинал Йоанес Війо, Владику Василя звільнено з обов'язків титулярного єпископа Аркадіополя в Азії та від обов'язків Апостольського Адміністратора Філядельфійської Архиєпархії УКЦеркви в ЗСА. На Апостольського Адміністратора Владика Василь Лостен був призначений 8-го червня 1976-го року з уваги на недугу тодішнього Архиєпископа—Митрополита Амврозія Сенишина, ЧСВВ.

Впреосв. кир Василь Лостен народився 11-го травня 1930 р. у Чесапік Сіті, Мериленд, в ЗСА. Початкову освіту одержав у сестер Василіянок у Філядельфії, а відтак у коледжі св. Василія у Стемфорді, одержавши науковий ступінь бакавляра. Богословські студії закінчив у Католицькому університеті у Вашінгтоні. Архиєпископ-Митрополит Константин Богачевський висвятив його на священика в 1957-му році і назначив секретарем у Митрополичій канцелярії. Одночасно о. Василь душпастирював у парафіях Філядельфії та околиці. Він став основником і президентом оселі для старших віком осіб „Вознесіння" у Філядельфії. Це зареєстрована корпорація, яка побудувала великий 8-ім поверховий дім для старших, а тепер викінчує будову другого, 11-поверхового дому. В липні 1968-го Папа Павло VI підніс о. Василя до гідности шамбеляна, а в травні 1971 найменував його єпископом-помічником для Митрополита Амврозія Сенишина. Єпископська хіротонія Кир Василя відбулася 25-го травня 1971-го року в митрополичому соборі у Філядельфії.

Владика Василь присвячує багато уваги молоді і є великим ентузіястом і

(Закінчення на ст. 3-ій)

Архиєпископ-Митрополит Йосиф Шмондюк, зліва, передає жезл новому епархові Стемфордської епархії Владиці Василеві Лостенові, закінчуючи акт інсталяції.

Сеніорський Курінь Загону „Червона Калина" відбув Раду

Ню Йорк. — В неділю, 4-го грудня тут у приміщеннях Пластового Дому відбулася Рада 5-го Куреня Пластунів-Сеніорів, який входить у ширше пластове з'єднання під поданою вгорі назвою. Раду відкрив курінний отаман Маркіян Титла, а проводив нею Іван Лучечко. Рада розглянула працю на тлі загальних пластових завдань та обговорила майбутні пляни. Схвалено дальше підготовляти й вести пластовий спортовий табір на „Вовчій Тропі", спільно з жіночим Куренем „Верховинки" систематично допомагати матеріяльно переслідуваним в Україні патріотам й їх родинам; продовжувати свою співпрацю із Братством УСС та видавничою Кооперативою „Червона Калина", зокрема у влаштуванні традиційного балю Червоної Калини тощо. Схвалено накласти на новообрану курінну старшину обов'язок бодай раз у рік видавати „Вісті з Генеральної Старшини Загону" та вести постійну хроніку.

Звітували, крім курінного отамана Маркіяна Титли, писар Богдан Кузишин і скарбник Богдан Михайлів. Від Загону вітав Раду отаман загону Ярослав Ставничий, а від старшопластунського Куреня, члена Загону, його курінний отаман Юрій Чировський. До нової курінної старшини обрано трьох Богданів, а саме на курінного Савраса, на писаря Титлу й на скарбника поновно Михайлова. До Контрольної комісії обрано Івана Турчина, Остапа Винника і Володимира Саф'яна. Рада обрала одноголосно новими постійними членами-„братчиками" Загону о. Лева Гольдена, Володимира Саф'яна, Альфреда Маєвського і Романа Комарницького, які й склали традиційне пиречення зберігати давні „права й вольності" Загону. Зі „старої войни" — засновників Загону взяли в Раді участь Ярослав Рак, Ярослав Падох, Лев Штинда, Іван Галій та Ярослав Салдан. Усіх присутніх було 40. Багато уваги присвячено недалеким Вечерницям Червоної Калини, які відбудуться 28 січня 1928 р. в бальовій залі готелю Рузвелт при співучасті численних дебютанток. На цій вечерниці заангажовано дві оркестри, Богдана Гірняка та „Ізмарагд", й співака Ігоря Раковського. Приявні зобов'язалися докласти всіх старань для того, щоб ці вечерниці в цім і наступних роках стали справжніми вечерницями не тільки пластовоі, але й усієї нашої молоді. В цьому напрямі запланованоідентичну програму цих „відмолоджених" вечерниць.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКЕ ТЕЛЕБАЧЕННЯ, РАДІО І ПРЕСА ІНФОРМУЮТЬ ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Філядельфія. (Я. Татомир). — Місцевий Комітет Оборони Мороза улаштував тут у днях 30-го листопада і 3-го грудня ц. р. демонстрації у зв'язку з виступами у Філядельфії московського цирку.

Під час обох демонстрацій перед головним входом до „Спектрум", де були виступи цирку, розвинено великі полотна, одно 20 стіп довге, з відповідними гаслами та роздано біля 6000 летючок. Демонстранти змонтували теж символічну тюрму (великих розмірів клітку), в якій була замкнена, із зв'язаними ланцюгом руками, одна із активісток Комітету Оборони Мороза.

Про першу демонстрацію була дуже прихильна стаття у великому філядельфійському щоденнику „Івнінг Бюлетень". Автор Клифтон Лі писав у цій статті не тільки про саму демонстрацію, але теж, із добрим знанням справи, про переслідування в Україні.

Вимки із другої демонстрації були передані з новинами два рази великою філядельфійською десятою телевізійною станцією, а філядельфійська радіостанція передавала 5-хвилинні інформації про демонстрацію та про переслідування в Україні, щогодини увечері 3-го листопада ц. р. та до полудня 4-го.

Завдяки статті в „Івнінг Бюлетень", двом телевізійним та кільком радіовим передачам кілька мільйонів американців Філядельфії, Пенсильвенії та Ню Джерзі знову довідалися про переслідування в Україні.

Обі демонстрації, перша із них під час безнастанного дощу, були переведені майже виключно силами молоді, згуртованої при Комітеті Оборони Мороза.

Чаушеску каже румунам зачекати на поліпшення життєвого рівня

Букарешт, Румунія. — Президент і рівночасно генеральний секретар румунської Комуністичної партії Ніколаї Чаушеску, виступаючи на крайовій конференції Компартії заявив, що румуни мусять почекати ще принаймення 8 років на поліпшення життєвого рівня і, що ці жертви потрібні, щоб піднести Румунію до рівня високо розвинених держав. У своїй довгій промові, яку 3.000 делегатів переривали оплесками понад 40 разів, Чаушеску підкреслював кілька разів важливість розвиненого суспільства, яке не може сьогодні обходитися без досконалої індустрії, що мусить бути побудована коштом зречення з інших вигод населення. Румунський верховода признався до багатьох труднощів, що їх тепер переживає Румунія, труднощів економічного й політичного характеру. Збір зерна в цьому році спав на 10 відсотків в порівнянні з минулим роком, вугільна промисловість переживає кризу, трудність вдержування порядку в краю згідно з комуністичними принципами збільшилася. Це були головні теми довгої промови Чаушеску. При тому він заторкнув справи Близького Сходу, які, на його думку, натрапляють на труднощі, відносини до Совєтського Союзу, які повинні бути дружніми, але Румунія бажає задержати повну суверенність у вирішуванні внутрішніх і зовнішніх проблем, справу єднування так званого євро-комуністичного руху та багато інших справ. Комуністичні партії, згідно з опінією Чаушеску, повинні залишатися суверенними і ніхто не повинен втручатися до їхньої праці зі зовні. Румунський спосіб ведення політики був підкреслюваний кількаразово у промові Чаушеску, а виключно румунські прапори, які прикрашували залю нарад і будинок, у якому відбувався конгрес, вказували, як відмічує західне преса, на румунську гордість. У промові Чаушеску багато місця було присвячено також знесенній на початку цього року державній подорожі, що на його думку було оправданим кроком уряду, бо газети й інші видання самі себе цензурують.

ЗСА ЗАПЕВНЯЮТЬ ДОСТАВУ ЗБРОЇ ДЛЯ ДЕРЖАВ НАТО

Брюссель, Бельгія. — Секретар оборони ЗСА Гаролд Бровн, виступаючи в середу, 7-го грудня ц.р., на конференції міністрів оборони Північно-Атлянтійського Оборонного Союзу заявив, що Адміністрація президента Картера у переговорах із Совєтським Союзом про скорочення стратегічної зброї не пожертвує інтересами своїх європейських альянтів і достава новочасної зброї для держав НАТО буде продовжуватися. Державний секретар Сайрус Венс, який по дорозі на Близький Схід зупиниться в Брюсселі, має намір також запевнити європейські країни, що З'єднані Стейти Америки додержуватимуться обіцянок і раніше підписаних договорів про постійне постачання для НАТО модерної зброї і технологічних апаратів, включно з крилатими ракетами, обмеження продукції яких домагаються совєтські верховоди. Політичні спостерігачі висловили думку, що американське подвійне запевнення про доставу зброї для НАТО прийшло мабуть у висліді довшої дискусії і висловленого побоювання міністрами оборони європейських держав на вчорашній сесії, що президент Картер може піти на далекойдучі концесії у переговорах з Совєтським Союзом і обмежити доставу крилатих ракет для Европи, які, в оборонних плянах НАТО, становлять основну зброю. Бровн зі свого боку намагався запевнити европейських альянтів, що крилаті ракети не є темою переговорів між ЗСА і СССР і тому завчасним є побоювання европейських держав. „ЗСА покищо не зобов'язалися до жадних обмежень відносно доставі зброї країнам НАТО", — заявив секретар оборони Бровн, додаючи, що Адміністрація президента Картера ніколи не погодиться на таке обмеження. Европейська преса однак, пишучи про конференцію НАТО, натякає, що раніше Бровн признався, що ЗСА вже погодилися на обмеження деяких родів зброї, головно ракетної з атомовими головками, і переговори над порядком нарад американсько-совєтських розмов про скорочення стратегічної зброї вже ведуться. Европа очікує тепер на приїзд державного секретаря Венса, виступ якого був заповіджений на п'ятницю, 9-го грудня.

ЄГИПЕТ ЗАКРИВАЄ КОНСУЛЯТИ І ЦЕНТРИ СССР І САТЕЛІТІВ

Каїр. — Виконуючи свою погрозу з попереднього дня, що він „покарає Совєтський Союз" за ставлення перешкодити мирові на Близькому Сході і за підбурювання радикальних лідерів арабського світу, єгипетський президент Анвар ель-Садат, у порозумінні з членами його уряду, в середу, 7-го грудня, наказав Совєтському Союзові, Мадярщині, Чехо-Словаччині та Східній Німеччині закрити свої культурні центри в Каїрі, бо вони „ширять марксистську пропаганду", що, на думку Садата, становить втручання у внутрішні справи Єгипту, як також наказав закрити кілька консулятів СССР, Чехо-Словаччини, Східної Німеччини і Польщі. Консуляти тих комуністичних держав у самому Каїрі не закрито, бо — як поінформував речник єгипетського уряду — також консуляти Єгипту находяться в столицях тих комуністичних країн.

Члени єгипетського парляменту прийняли повідомлення про закриття комуністичних культурних центрів і консулятів бурхливими оплесками і викликами: „Бог є всемогучий".

Коментатори припускають, що єгипетський уряд вирішив „покарати" не тільки Совєтський Союз але теж 4 інші комуністичні держави тому, щоб вказати їм, що він „погорджує їхнім лакейством перед Москвою".

Найновіші заходи Садата — це продовження процесу, яким Єгипет, колись найвірніший союзник СССР на Близькому Сході, тепер став одним з найбільш ворожих до Совєтського Союзу держав. Хоча Каїр покищо ще цілком не зірвав дипломатичних зв'язків з Москвою, як це зробив з 5-ма арабськими державами, то президент Салат заявив, що такий крок може стати конечністю в майбутньому. Він закидає Совєтському Союзові, що той вживає палестинських арабів і Сирію, як своїх „агентів", щоб перешкодити замиренню на Близькому Сході і підбурює радикальних арабських лідерів виступати проти мирового діялогу між Єгиптом і Ізраїлем.

Президент Садат заявив Кристофорові Вренові, кореспондентові „Ню Йорк Таймсу", що „совєтські лідери — це гіпокрити", бо тепер критикують його за поїздку до Ізраїля і за безпосередні переговори з ізраїльськими лідерами, а в 1971-му році совєтський

(Закінчення на стор. 5-ій)

Згадали товариша-пісневторця

(М. О.). — Зібралися товариші по зброї, з останніх могікянів, Українські Січові Стрільці: Голова Братства УСС Іван Поритко, Гандзя Дмитерко-Ратич, Роман Чубатий, Степан Ріпецький, Лука Луців, Петро Постолюк, Володимир Назаревич, Мирон Левицький, Михайло Островерха, Ярослав Гриневич і разом із Дирекцією Філологічної Секції НТШ — проф. Василь Лев, д-р Микола Вацик — у просторій залі УККА при 2-ій евеню, Ню Йорк, згадали 12 листопада 1977 пісневторця, поета, письменника Романа Купчинського. Добірну доповідь „Соціологія стрілецької пісні" виголосив Степан Ріпецький; другу доповідь „Роман Купчинський поет і письменник" виголосив із настроєм і спогадою Лука Луців; проф. Іванна Шмериковська-Прийма з теплою і сердечною настановою душі перечитала уривки листів під наголовком „Роман Купчинський про себе і про людей", що викликало в приявних живе зацікавлення, бо ці уривки листів показали частинно закамарки душі пісневторця-поета. Приявних на залі було 38 осіб. Між ними був і син поета Юра Купчинський із дружиною; доні поета Тані не було: була переболджена. Цей вечір пройшов незвичайно вдало, залишивши в усіх приявних повне зрозуміння минулого й пошани до нього.

НЕХАЙ ПОЧУЄ СВІТ І ЗАПИШЕ ІСТОРІЯ...

Виступ Патріярха Йосифа Сліпого на Трибуналі Сахарова з обвинуваченнями совєтських народовбивців

Патріярх Йосиф

Рим. (В. Маркусь — телефоном). — В неділю, 27-го листопада 1977, на влаштованому тут Трибуналі Сахарова над порушниками Божих і людських прав в Совєтському Союзі, виступив в характері свідка глава Помісної Української Католицької Церкви, її патріярх Блаженніший Йосиф Сліпий і склав таку заяву-обвинувачення:

Світлий Трибунале, Дорогі Пані і Панове!

Дякую дуже за запрошення на засідання цього Трибуналу, що перед світом й історією має виявити сумне і трагічне потоптання основних прав людини, які встановив сам Творець-Бог. Історія колись буде дивуватись, що такі трибунали із зізнаннями свідків були потрібні для виявлення порушень прав людини, і то невдовзі після війни, в якій в кривавий спосіб увесь світ боровся з великою небезпекою, що йшла на безпощадну ліквідацію навіть права на життя деяких народів. Не минуло три десятки років, коли світ почув про закриту і замасковану силу, що хоче в подібний спосіб нищити людський лад, встановлений Богом, відбираючи в нелюдський спосіб найважливіші права людини, між ними перше право Бога пізнати, Бога любити, Богові служити і для цього жити. Світ не може мовчки дивитись на новий наступ на гідність людини в державах, де панівною системою є безбожний комунізм, базований на науці Маркса. Повторюємо багатомовний наголовок, що його дав „Осерваторе Романо", повідомляючи про засідання цього Трибуналу, що вибрав собі належно це святе і вічне місто — Non ignorare, non demeticare.

Не можна ігнорувати тих сумних і трагічних фактів переслідування людини, не можемо забути тих великих жертв переслідувань, що своїми терпіннями, поставою і жертвою нагадують перших християнських мучеників.

Я присутній тут з двох причин. Сьогодні є тут мова про релігійні переслідування Совєтським Союзом. У моїй батьківщині Україні жертвою тих переслідувань впала моя Церква, якої я є головою і отцем. Де мова про мою Церкву, там я мушу бути, щоб її боронити, щоб за неї вставлятися. А друге, я, каторжник, є свідком тих славних архіпелагів, як називав їх мій співкаторжник Александр Солженіцин. Я ношу сліди їхнього терору на своєму тілі. У нашій батьківщині Україні від майже 60-их років народ зазнає важкого переслідування, релігійного і національного. Відновлена в 1920-их роках Українська Автокефальна Православна Церква була розгромлена совєтським урядом в 1929-30 роках, а в 1946—49 роках жертвою цієї системи впала й Українська Католицька Церква, яку совєтський уряд насильно зліквідував, послуговуючись поліційним терором, тортурами й карами на засланні та тюрмах супроти діячів цієї Церкви. Всі єпископи згинули в цих тюрмах за вийнятком цього, що стоїть перед вами. Число померлих або розстріляних священиків невідоме, але в загальному приймають півтори тисячі. Сотні тисяч віруючого українського населення вивезено з України до лагерів, де багато з них перебуває до сьогодні без права повернення на рідні землі. На цьому обширі СССР, де колись було 3.040 наших парафій і 4,595 церков та молитовниць немає сьогодні ні одної Української Католицької парафії, ні одного манастиря, ні церковного дому, немає ні одної української католицької школи, ні одної духовної семінарії, а всіляка душпастирська праця заборонена. Всі церковні об'єкти пограбовані, замкнені, понищені, або частково віддано Російській Православній Церкві. Адміністративна влада поставила Українську Католицьку Церкву поза законом. Статистику можна б поширити. Як живий свідок і учасник терпінь моєї Церкви та її Патріярх, що пережив муки і терпіння своїх духовних дітей та з ними сострадав, я не раз підносив голос в обороні віри і віруючих людей в Україні, зокрема на папських синодах, а недавно в листі до президента Америки Джіммі Картера. Роблю це тепер, бо до цього зобов'язує мене мій уряд і до цього кличуть мене мої вірні в катакомбах, як і ці, що за свою праідну віру згинули. Роблю це обвинувачення перед історією і перед світом, щоб про несправедливість і кривди та потоптання людських прав мого народу, яких ніхто не бачить і не вірить, що таке діється, почув з моїх уст цілий світ і записала історія. Нарушена Божа правда, Божа справедливість має бути направлена, людям їх права привернені, а ми це нашими молитвами і протестом маємо скріпити.

300 біблій для Щаранського

Лондон, Великобританія. — Ройтер інформує, що Кантерберійський Архиєпископ д-р Доналд Коґґан причинився до 300 британських політиків, які вирішили висловити своє заінтересування переслідуванням і ув'язненням жидівського активіста Анатолія Щаранського, члена групи нагляду за Гельсінкською угодою в Совєтському Союзі та активного політичного дисидента, якого совєтські верховоди хочуть поставити під суд за „зраду батьківщини" і „співпрацю" з американською Центральною Розвідчою Агенцією. Британські парляментаристи Гревелл Джаннер з Робітничої партії і Тім Сейнсбери, консерватист, який є керівником Парляментарного Комітету для допомоги совєтським жидам, особисто повезуть підписані жидівські біблії до Београду, де відбувається Европейська Конференція для справ безпеки і співробітництва, щоб там передати їх голові совєтської делегації Юлію Воронцову з проханням передати їх Анатолієві Щаранському, який перебуває від березня ц. р. в московській в'язниці Лефортово і очікує на суд. На Заході ведеться тепер посилена акція допомоги Щаранському, метою якої є добитися його звільнення і дозволу на виїзд за кордон, де вже перебуває його дружина.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтські „гаразди"

В останньому часі на Заході появилося чимало заміток, інформацій, оглядів і аналітичних статтей про те, що матеріяльний стан совєтських громадян значно поправився і що совєтська економіка не зазнала таких потрясень, як, наприклад, британська чи французька від часу нафтової бльокади і великого безробіття, яке триває й досі в Европі. Усі ці статті писані нібито на підставі таки совєтських статистичних даних і тому, мовляв, не можна сумніватися у їхній правдивості. У початкових днях грудня, тобто 2 і 4-го, появилось у щоденнику „Ню Йорк Таймс" дві, на нашу гадку, дуже об'єктивні статті відомого кореспондента згаданої газети Дейвіда Шіплера, який не тільки заперечує твердження про існування совєтських „гараздів", але каже, що совєти навіть не спроможні забезпечити свого власного населення товарами першої потреби, зокрема харчовими продуктами, за якими ще й сьогодні совєтські громадяни мусять вистоювати годинами в довгих чергах, і то не тільки у приміських поселеннях, але навіть у таких столичних центрах, як Москва, Київ, Тбілісі, Мінськ та інші. Шіплер твердить, що насправді про будь-який „добробут" совєтських громадян не може бути мови. Скоріше можна говорити, що дещо зменшилися колишні матеріяльні злидні, але загальна вбогість залишилася, що потверджують також дисидентські матеріяли та свідки, які недавно виїхали з СССР і на власній шкірі зазнавали цих совєтських „гараздів". Переведена американським кореспондентом розмова з декількома московськими робітниками наглядно виявила забріханість совєтської пропаганди про добробут населення, у своїх вимогах про виїзд за кордон не вагається вже навіть ставити економічні причини залишення СССР, як це було у випадку Леоніда Сірого з Одеси, Іванова з Москви та багатьох інших, аплікації на виїзд яких були відкинені совєтськими пашпортними бюрами, як неоправдані, бо, як говориться у випадку аплікації А. Іванова, „добробут населення СССР з року на рік підноситься".

Говорячи про дещо зменшені злидні, Шіплер, як також інші західні кореспонденти, цілком слушно звертають увагу на особисту ініціятиву і зарадність совєтських громадян, які не тільки уміють „промишляти", але також витягають максимум з т. зв. присадибних ділянок, на які в останньому часі навіть урядові чинники почали звертати більше уваги, хоч раніше їх уважали „пережитками дрібноміщанства", що їх треба ліквідувати. До зміни цієї настанови заставили комуно-московських верховодів кількаразові економічні кризи, про які, очевидно, за кордоном мало бути відомо, хоч Совєтський Союз кількома наворотами закуповував на Заході, головно в ЗСА, величезні кількості пшениці й інших харчових продуктів для збалянсовання захитаної господарки. Про важливість „присадибного" господарства заговорили тоді центральні газети, стверджуючи, що присадибні ділянки є важливими факторами у сільському господарстві, бо вони забезпечують продуктами частину громадянства і звільняють „громадське господарство" від додаткових тягарів.

Розмова закордонних кореспондентів з групою московських робітників свідчить не тільки про тривання незавидного стану совєтських громадян, але також про наростання невдоволення серед робітників, які колись уважалися опорою режиму. І тому є підстави думати, що в СССР посилюється процес розкладу імперії та деґенерація системи, яка не витримує конкуренції з вільними демократичними державами і раніше чи пізніше таки мусить провалитись.

Відважна постава

Пресові агентства принесли в середу, 7-го грудня ц. р. вістку, що молодий, бо тільки 24-річний совєтський дисидент Александер Подрабінек, автор книжки п. з. „Каральна медицина'', яка появилася на початку цього року в Лондоні, викликаючи велике зацікавлення не тільки у пересічних читачів, але в першу чергу у фахівців-психіятрів, — вирішив сказати своє тверде „НІ'' совєтським верховодам, які за посередництвом органів КҐБ хотіли його позбутися з СССР, щоб тим затерти сліди його праці й активности, головно серед ровесників, що подібно, як Подрабінек, засуджують кримінальні практики режиму й змагаються за права людини. „Я залишаюся в Совєтському Союзі і не бажаю ніде виїжджати, — заявив А. Подрабінек групі західніх кореспондентів, — хоч це не означає, що я не боюся в'язниці чи умовин в концентраційних таборах, але я ціню особисту свободу і своїх переконань не буду міняти під терором і шантажем КҐБ''.

Минулого четверга, 1-го грудня ц. р., Подрабінека перехопили на вулиці агенти КҐБ, силою затягнули до будинку міліції і заявили, що він повинен покинути СССР до 25 днів, якщо не бажає стати перед судом за „образу совєтської соціялістичної системи''. Щоб зламати його твердість, КҐБісти обіцяли видати візи також його батькові і братові.

Книжка Александра Подрабінека, про яку мова, була написана на підставі зібраної в СССР документації і переведених розмов з колишніми політичними в'язнями, що відсиджували свої терміни в „психушках'' КҐБ, займається розглядом існуючої політичної ситуації в Совєтському Союзі, верховоди якого застосовують науку психіятрії для політичних цілей і узаконнюють медицину для каральних цілей. Книжка ця була кількаразово цитована на останньому Конгресі психіятрів в Гонолюлю на Гаваях і значно причинилась до прийняття резолюції, якою вільні психіятри засуджують Совєтський Союз за застосування цієї науки для політичних цілей і ламання непокірних політичних в'язнів.

Говорячи про причини, які змушують комуно-московських верховодів вдаватися до незвичних каральних методів, Подрабінек цілком слушно стверджує, що це не нове явище в історії Росії — воно має своє історичне підложжя. Подібні репресії велися в Росії раніше, бо Росія не знає і невизнає громадської свободи та конкуренційної чесної політичної боротьби, де виграють ті сили, які зуміють переконати народ у слушності їхньої програми. На думку молодого автора, совєтські диктатори, не опираючись на традиційні свободи і бажаючи зберегти якнайдовше свій тоталітаризм, звинувачують борців за права людини в божевіллі і карають їх за свободу думки, за плюралізм в політичному житті та всі інші, відмінні від їхніх, думки й ідеї.

Відмова Подрабінека від виїзду з СССР навряд чи зупинить московських карателів від репресій над ним і його рідними. А втім в СССР, крім „добровільного'' виїзду існують ще „видворення'', отже одного дня Александер Подрабінек таки може опиниться на Заході. Проте, його мужня постава дубе черговим прикладом та заохотою для тих, що як і він боряться за основні права людини в тій суцільній комуно-московській в'язниці людей і народів.

А. Орликовський

СУЧАСНЕ І МАЙБУТНЄ ПОЛЬЩІ Й УКРАЇНИ

I

Справа польсько-українського діялогу чи можливостей нормалізації взаємин у вільному світі дуже актуальна і діялог обидвом сторонам потрібний, не зважаючи на те, що існують ще великі труднощі, які повинні бути в сучасну пору маловажними, коли взяти до уваги політичне положення польського й українського народів у середньо-східній Европі.

Польсько-українське товариство в Лондоні вже від літ розвиває діяльність з метою порозуміння між двома народами. Одначе з цього Лондонського взаємопізнання, як бачимо, є малі результати.

Наша преса в Америці сповістила 10-го червня ц. р. про утворення за лондонським зразком, українсько-польського товариства в Мюнхені, за участю провідних політичних діячів цього ж осередку, включно з діячами екзильного уряду УНР.

Можна радіти, що постало в Німеччині таке польсько-українське зближення, бо ж там находяться певні політичні центри, зацікавлені нормалізацією польсько-українських взаємин.

Нормалізація польсько-українських взаємин важлива не лише тому, що має пряме відношення до таких же взаємин з російською стороною, але й тому, що в сучасній Польщі живе поважне число українських автохтонів, частина яких дальше продовжує своє буття і на т. зв. українському Закерзонні, чи інакше кажучи, в українській Альзації та Льотарингії, які в нашому випадку мають назву Холмщини та Лемківщини із Посяянням.

Двобічний контакт потрібний ще й тому, що польський політичний світ від Другої світової війни не спромігся на ревізію своїх поглядів на проблему польської східньої політики, незалежно від факту заіснування кардинальних змін, які зайшли від 1940-го року в Україні.

Аж дивно, що таки переважаюча більшість польської державницько думаючої еліти вважає свою „східню політику" з часів поверсальської Польщі безкритично правильною на дальше майбутнє, впливаючи ще й на молодше покоління в краю та й на еміграції іти шляхом „батьків народу", розцінюючи порушників чи ревізіоністів старого табу майже за зрадників „польської рації стану".

Ясно, все це проблеми, які не можна вирішити на протязі одної конференції, через тиждень чи два. Це ж матеріял для інтенсивних кабінетного характеру студій обосторонними інтелектуальними силами з метою дійти в консенквенції до якогось модусу вівенді та створити нові підстави взаємної екзистинції на майбутнє, якщо Богом дано нашим народам бути вічно сусідами.

Немає сумніву, що максимум не може осягнути ні одна сторона без ужиття зброї у воєнному процесі ширшого маштабу. Та все ж таки є один момент, який повинен бути зрозумілим обом сторонам, а це: лише при умові обосторонного порозуміння із узглядненням національних та державних інтересів обох націй обі країни можуть бути насправді незалежними. Інакше обом мусить прийти у скорому майбутньому неминуча смерть з боку спільного противника, хоч може у різному часі, тобто по черзі.

Раз так поставити всю суть справи, то всяке роздумування, вичікування на кращі умовини чи ліпший вихід із ситуації в певний момент... стає нічим іншим, як приспішуванням катастрофального кінця буття для обох народів. Тому не дай Біг, щоб іще раз прийшло до повторення польського прислів'я: „Мондри поляк по школдзє"...

Вся трудність конкретного наладнання взаємин полягає в недовір'ю польській стороні особливо з українського боку навіть у сучасному моменті, коли в польському політичному таборі поважні ревізіоністичні сили між собою хотіли б змін на Сході та в тому напрямі щось ніби роблять, але не мають відваги вийти із їхніми ідеями на своє публічне форум, мабуть з боязні не стягнути на себе засуд громадськістю світової польонії та ізоляцією від решти польського політичного світу. В результаті ці самі панове деклямують по старому з трибуни і точки польського катехізму із старих часів (може дещо делікатнішими позірно словами), а в себе, в крузі новаторів, ломлять собі голови, як вийти із заскорузлости та непрактичности старої політичної лінії до справ „польського сходу", тобто у відношенні до України, а при тому Литви та Білоруси.

Реальна сила Росії, із якою все таки якось можливо найти спільну мову співіснування на основі альянтського союзництва з-перед 1945 року, підказує, мовляв, що вже немає тієї запори в особі Сталіна, що бороздила в нормалізації взаємин, та можна найти вихід...

І другий ще вихід із ситуації у надії найти спільне вже із Україною... по лінії варшавського договору із 1920 року, може дещо змодифікованого навіть в користь України, відреставровуючи лінію Бертелємі чи Буга, або:

шляхом перетворення старих „кресів" в суданське

(Продовження на ст. 4-ій)

Софія Наумович

ПЛЮЩ ДЕМАСКУЄ...

„Плющ: Що був би я сказав Чаковському?" — під таким заголовком паризький „Лє нувель Обсерватор з 6 листопада 1977 помістив статтю зі знимкою Л. Плюща та з заміткою Л. Плюща від себе такого змісту:

„Олександер Чаковський, директор „літературної ґазєти", тижневика Спілки совєтських письменників, відповідав мин. четверга на телевізії на запитання Жулієна Безансона, Жана д'Ормесона, Жоржа Суфера і Жана Даніеля. Цей „Евенеман" був присвячений положенню інтелектуалістів та волі в СССР. Під час передачі — телефон: Леонід Плющ, один із „дисидентів", доля якого була найважча, аж до його приїзду до Парижу, запропонував Олександрові Чаковському публічну розмову. Цей відмовився від неї. Ми запитали Л. Плюща, що він був би йому говорив".

Питання: На вашу думку, чому Чаковський відмовився від розмови, яку ви йому були запропонували під час передачі?

Л. Плющ: Тому, що ми, „дисиденти", добре знаємо, що діється в СССР і звикли до софізмів цих людей, щоб вони рискували пряму й публічну конфронтацію з нами. З нами він не міг би пробувати викрутитися звичайним і занадто легким запитанням: „А на Заході?" Він мусів би відповісти, що він виправдує й заохочує. Під час цієї передачі фальшивість Чаковського була надто разюча, аж до плазування, щоб він міг кого переконати. Але з другого боку, його самопевність і його нахабні брехні, зуміли, кількома наворотами, спаралізувати його противників, які не могли отямитися в цьому. Чаковський знає цю методу: чим вона грубша, тим більше продуктивна.

Питання: Коли б Чаковський погодився був вас зустріти, щоб ви йому сказали?

Л. Плющ: Я з ним говорив би про цю „свободу виїхати", про яку він говорив. Я б запитав, які державні секрети посідає моя мати, куховарка, і моя сестра, медсестра, що їм не дозволяють виїхати? Чому такі українські „дисиденти", як Кандиба, Лук'яненко, Надія Світлична, чи Строката, не мають права еміґрувати? Чому люди хапають літаки, щоб виїхати з СССР, і ніколи, щоб до нього втекти? Чому так багато інтелектуалістів учених бажають виїхати? Чому Ростропович рішився виїхати? На мою думку, не тому, що він сіоніст. Я б його запитав, коли він говорив про працю для всіх, яка висота совєтського „сміґ" (найнижчої платні у Франції). І якщо він би собі не пригадав, то я йому подав би: 70 рублів, або 162 франки, — що зовсім не вистачає на життя в СССР. Я б йому теж пригадав, що коли не зголиться на працю, яка не подобається, часто у віддалених районах, то можна попасти під суд за „паразитизм". Я б йому сказав ще багато речей, але у першу чергу, я б показав йому й глядачам, з текстом в руках, що нова конституція набагато більш придушуюча як давня, Сталінова, що коштувала мільйони трупів. Але тут, одне тільки запитання: чому в цьому „демократичному" тексті слова: „Збройні Сили" мають право на великі букви, коли такі слова як „соціялізм", „демократія" і „республіка", тільки на малі? Це стилістичне питання напевно „пасіонувало б" людину „культури", яким є п. Чаковський...

Питання: Коли Жан Даніель запитав його, чи він вас вважає божевільним, Чаковський відповів, що він не психіятр, та що це надто „інтимне" питання, щоб його публічно обговорювати. Як ви зареаґували на це, слухаючи передачі?

Леонід Плющ: Хай він заспокоїться, я не гнівався, що він не відповів ясніше. Навпаки, я бажаю, щоб так мій випадок, як і моїх товаришів, яких тортують у „психушках", зазнали якнайбільшого розголосу. Припустім, що Чаковський не психіятр, отже не мав змоги відповісти. Але чому совєтські психіятри Снєжнєвський і Морозоф, відкинули мою пропозицію під час конгресу в Гонолюлю, щоб дати на розгляд мою „справу" міжнародній комісії, в якій вони члени? Якщо вони вірили в їхню „діяґнозу", чим рискували б? Та може вони вважали, що це втручання у внутрішні справи СССР"?

Михайло Островерха

БАТАЛІСТИКА ЛЕОНІДА ПЕРФЕЦЬКОГО

(1900 - 1977)

Баталістика — захоплює не тільки мистця, вона захоплює й кожну тямущу людину. Походить бо баталістика з найважливішої хвилини життя кожної живучої істоти: боротьба, бій. Іще з тих добрих, патріярхальних часів нашого дитинства, коли в школах учили релігії, коли ще — хоч і за монархії — була правдива демократія, і дві чи й три особи не рішали важливих і засадничих справ, які, скажімо: викинути чи залишити навчання релігії у народних школах. Отож, іще з тих добрих часів пригадуємо собі яке сильне враження викликала в дитини подія: Каїн убиває Авеля, або Давид убиває Ґоліята.

Не диво, що баталістика зацікавила мистця від хвилини, коли ще примітивна людина бореться на життя і смерть із хижаком. Розвивалася духово людина, розвивалося й баталістичне мистецтво. Мистець не міг був задоволитися лиш олімпійським спокоєм, гармонією й мелодійним ритмом творів Апелія, Полінйота, Зевсіса, Полімеда, Поліодора, Фідія й інших велетнів духа: мистець шукає лицарських, кривавих боїв. Тоді з'являються твори „Бій під Маратоном" мистця Панко, чи „Бій Олександра Македонського з Дарієм". Воєнні подвиги оглядаємо й у високо — плоскорізьбі Єгипту, Халдеї, Асирії; і в арці Тита на форо романо в Римі, і на кольонні Авреліяна чи на кольонні Траяна в Римі. —

Цими творами захопилися й мистці ренесансу й дають такі ж монументи-твори. Були це знатні мистці як Паольо Уччелльо, Пєро делля Франческа, Лєонардо з Вінчі, Мікельанджіольо, Рафаель. Як старовинним мистцям-баталістам ішло, в першу чергу, про якусь одну сцену, яку вони стискали, згущували на малім обширі, де коні з людьми були нарівні, то вже від Пєро делля Франческа, а зокрема від Лєонарда з Вінчі, Мікельанджіоля і Рафаелля, на перший плян висувається людина, а за нею кінь і воєнне знаряддя. — Але з новим поривом виявила себе баталістика в роках Наполєона I і Наполєона III. Гурт мистців Франції — Л. Давід, Ж. А. Ґро, Т. Жеріко, Е. Делякруа — дає баталістичні образи великих задумів, великих розмірів.

За ці нові часи згадую тому, вони бо широким відгомоном пронеслися і в нашому мистецтві. Всіх наших мистців-баталістів не стану згадувати, бо це зайняло б багато місця. Та не можна поминути Миколу Самокишу, 1860-1944, з його сильним і розмашистим рисунком, кольоритом, розміром у його творах як „Жовті Води", „Бій під Цаpичанкою" — в 1709 р., — „Меншіков руйнує Батурин", „Кость Гордієнко нищить драгунів Кемпеля": у його творах є сила й велич Мікельанджіоля і Бетговена. Далі йдуть: А. Ждаха, Івасюк, Їжакевич. —

Новий струм, новий запал приносять Українські Січові Стрільці в Першій світовій війні — нова хвиля баталістів: Юліян Буцманюк, Іван Іванець, Юліян Назарак, Осип Курилас, Едвард Козак, Іван Кучмак.

Врешті, 1917 рік — революція. Великий час — боротьба на фронтах проти Москви, Польщі; самостійна Україна в буревії революції. Ризький трактат — що був переведений без нас проти нас — припечатав нашу програну.

Чи не в 1922 році Леонід Перфецький, колишній бойовий старшина, — з яким ми зустрілися в Запорозькій Дивізії, — Армії УНР, опинився у Львові. Скинувши — з жалем — військовий однострій, він береться за свій пензель. За короткий час він своєю динамічною

(Закінчення на ст. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ДАЛЕКИЙ ЮВІЛЯТ

Написав мені листа добрий друг, Федь Триндик, з далеких „відзисканих земель", із Слупського воєвідства, що й він уже, Богу дякувати, стався ювілятом — закінчив цього літа 75-ий рік життя. Ніби для відзначення цієї річниці вкрали йому ровер, акуратно в день його народження! „Хоч і був це старий грат, — пише пошкодований ювілят, — але за довгі роки я так був звик до нього немов би до живої істоти, сказати б — до пса чи до коня. Часто в дорозі, на самоті, я розмовляв з ним ніби з добрим приятелем, відкривав перед ним душу, жалівся на всілякі біди та нещастя, а він, поскрипуючи підо мною, немов би висловлював мені своє співчуття та зрозуміння".

Колега Федь так ніжно й тепло згадує втраченого механічного побратима, що хіба прийдеться скликати надзвичайне засідання Президії „Слова" та й зробити складщину на новий Федів ровер... А може друзі-журналісти, члени СУЖА, докинуть щось від себе, бо ж, відома річ, Федь Триндик був не тільки знаменитим фейлетоністом, але й професійним журналістом.

До вересня 1939-го року ми обидва працювали у в-ві Івана Тиктора „Українська Преса" у Львові і навіть сиділи удвох в одній кімнаті, так би мовити — „віза-ві". В нашому видавництві Федь здобув собі найбільшу популярність не так своїми фейлетонами в „Новому Часі", а тим, що одне око було в нього синє, а друге зелене. Часто панночки з адміністрації підходили до його бюрка і просили кокетливо: „Пане Федю, покажіть нам свої очі! „На що завжди задуманий і трохи розсіяний фейлетоніст відповідав мелянхолійно, що він міг би показати їм щось інше, цікавіше, наприклад — дюжину невикуплених векслів...

Та й ще пригадую собі, що Федеві дуже тяжко йшло писання фейлетона! „Йде, холера, як з каменя"! — говорив бувало, — і стискаючи долонями високе, Франківське чоло, якось безрадно дивився через вікно на вежу Волоської церкви, ніби шукаючи там допомоги чи надхнення... Курив, як швець, і безнастанно виводив „вічним" пером по папері якісь фантастичні кривульки і зикзаги, щоб „розмахатись" до писання.

— Пане колего, — сказав одного разу, — ви є свідком моїх творчих мук і страждання. Напишіть колись на цю тему фейлетона.

Оце ж прийшлося написати не тільки про його творчі муки та страждання, але й про вкрадений на „відзисканих" землях, ровер...

ІКЕР

Маруся Ігнатишин-Логуш

З СЕРЦЕМ НА ДОЛОНІ

(Спогад)

(4)

Олекса Приходько народився в Княжополі на Поділлі, але пізніше родина жила в Кам'янці-Подільськім, який був тоді центром українського усвідомлення, як про це написав прекрасно брат професора Віктор Кіндратович Приходько в книжці „Під сонцем Поділля". Проф. Приходько був великим ентузіястом театрального мистецтва й розповідав нам про знаменитий театр Садовського, про те, як вони всі, тоді студенти, закохувались в Марію Заньковецьку й зітхали на кожній виставі, мріючи незабаром знову побачити її і для цього не раз виїздили в інші місцевості, де гостював театр й виступала неперевершена зірка української сцени. Але наш професор був ознайомлений і з чужими театрами, від нього я вперше почула про знамениту артистку Сару Бернар і щойно недавно, в минулому році, театральний світ в Монтреалі відзначив річницю смерти цієї світової слави артистки, поставивши в обох театрах, французькому й англійському, одноосібну гру під назвою „Божественна Сара".

Ото ж не міг жити без театру наш професор й тому заснував драматичний гурток при РТА, який поставив цілий ряд п'єс, між ними варто згадати „Суїту" — Тобілевича, „Назара Стодолю" з „Вечорницями" — Ніщинського при співпраці з хором проф. Трухлого та цілий ряд інших п'єс з українського й чужого репертуару. Вершком діяльности цього шкільного театру була постановка комедії М. Гоголя „Ревізор". Спонукою до постановки такої нелегкої речі був ювілей першої вистави комедії „Ревізор" в 1836 році в Петербурзі. „Ревізора" учні знали майже напам'ять, бо наш професор ставив цю п'єсу як вершок клясичної комедії. Коли професор прозрадив свій намір ставити цю комедію в 100-річчя першої вистави, артисти драматичного гуртка з захопленням прийняли цю вістку. Але вони знали, що Московський художній театр два роки підготовляв „Ревізора". Де ж нам взяти стільки виконавців на головні ролі. Наш режисер довго студіював своїх акторів, підбирав, випробовував здібності аж поки склад був готовий до праці. Він цілий рік працював над підготовою, а останніх 6 місяців, бо прем'єра мала відбутися точно в сторічну дату, себто 14 квітня 1936 р., це були тижні сповнені горінням й бажанням показати запеклим русофілам, які присвоїли собі нашого Гоголя, що вони забули про цей ювілей, а ми його пам'ятаємо. Незабутнім залишиться для мене назавжди, як під час першої пробної вистави в Мукачеві за сцену прийшов колишній режисер (не пригадую тепер, якого театру) в Москві, росіянин й розцілував нашого професора, заявляючи, що такого знаменитого Городничого й такого чудесного Хлестакова він ще не бачив. Хлестакова грав високий на зріст русявий красень Іван Дулас, який вперше в житті грав на сцені й був спочатку таким дерев'яним, що проф. Приходько півроку муштрував його тільки самого майже щодня, поки не викував з нього неперевершеного Хлестакова в ролі Ревізора. Пізніше в Празі, після трагічних подій в Карпатській Україні, я зустріла свого улюбленого професора й довідавшись, що Віноградський театр драми ставить „Ревізора", запросила професора піти до театру. Хотілось порівняти наскільки чехи збагнули гумор нашого великого майстра комедії. Ми були до крайности розчаровані постановкою й грою акторів й переконались як важко навіть чехам зрозуміти трагікомедію, бо вони поробили з Бобчинського й Добчинського кловнів, щоб було смішніше, а Городничий вже в третій дії затягав півником, а що вже говорити про цілу п'єсу, що має п'ять дій. Згадали ми нашого кремезного й високого гуцула Дмитра Галая в ролі Городничого, голос якого гремів могутньо до останньої дії. А що вже говорити про неперевершеного артиста Василя Куриленка в ролі Бобчинського (він передчасно помер на сухоти десь в 1940 р.) Вистачало, щоб він тільки голову просунув через двері на сцену, як публіка вже шаліла зі сміху. Для вистави були замовлені костюми з Праги на зріст кожного актора. Прем'єра відбулась точно 19 квітня 1936 року в Ужгороді в Міському Театрі, який був випроданий до останнього квитка вже перед виставою. Тріюмф був великий, на виставі був губернатор К. Грабар та вся ужгородська сметанка. П'єса почалася точно в 8-ій годині, що дуже здивувало тих, які звикли були приходити з півгодинним спізненням. Втомлені актори поверталися автобусом пізно вночі додому, до Мукачева, але всі були щасливі, а між ними й директор РТА — професор Штефан. Повторено п'єсу в Мукачеві, на яку директори гімназії й учительської семинарії, що були в руках росіян, заборонили учням піти на виставу. Але учні не послухали й пішли, а тому, що всі місця були випродані, їх примістили в оркестрі, з чого вони були навіть вдоволені, бо їх там ніхто не бачив. Хлестакова публіка, зокрема жіноцтво, викликало оваційно незчисельно разів на сцену, він став мрією всіх молодих дівчат.

Вже в Канаді я з радістю сприйняла вістку, що славний Страдфордський театр з нагоди Експо в 1967 р. буде ставити „Ревізора". Я заздалегідь придбала квитки, щоб не оминути такої нагоди побачити цю річ ще в поставновці великого театру, і то англійського. Яка я була рада, що цього жаху не бачив проф. Приходько. Так, мабуть, ніхто не спотворив цей безсмертний твір, як режисер славного Стратфорду.

Поволі починало сіріти. Поїзд проїздив територію Моравії, ми наближались до міста Оломоуц, де була відома російська гімназія, яка продукувала з дітей закарпатських інтелігентів чи навіть селян справжніх „русских" людей, які, повернувши в рідну сторону, забували, якого вони роду й вірили, що належать до великоруської нації.

Пригадала нашого господаря кляси, який мене найбільше переконував, щоб я йшла на дальші студії. Це був професор Шиналій — типовий парадокс мовної політики на Закрапатті. Він страшенно намагався говорити українською мовою, але вживав такий важкий мадярський акцент, бо був мабуть мадярського походження, що не раз це на доводило до хіхотання. Але по вдачі був він дуже добрий і, не зважаючи на його мовний хаос (зокрема хлопці знущались над ним), ми його любили, бо з ним можна було завжди виграти всякі затії на нашу користь. Хлопці часто навмисне старались чимось дошкулити йому. Він тоді починав лаятись і в злості вже зовсім не контролював мови й це доводило клясу до дикого реготу.

(Продовження буде)

ЄГИПЕТ ЗАКРИВАЄ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

прем'єр Алексей Косиґін пропонував Садатові, що може зааранжувати зустріч між Садатом і тодішнім ізраїльським прем'єром Голдою Меїр у Ташкенті, столиці Узбецької ССР.

Щодо інших подій на Близькому Сході, то в середу, 7-го грудня, до Дамаску, Сирія, прибув йорданський король Гуссейн, щоб старатися наладнати непорозуміння між Сирією і Єгиптом відносно діялогу з Ізраїлем. Сирія була однією з країн, яка брала участь в арабській ,,вершинній конференції'' в Лівії, де засуджено діяльність Садата, і тому Каїр зірвав дипломатичні зв'язки з Сирією та 4-ма іншими державами. Йорданія натомість займає ,,невтральне'' становище.

В середу ізраїльський прем'єр Менахем Бегін, повернувшись з відвідин у Лондоні, заявив на пресовій конференції, що Ізраїль готовий підписати сепаратний мир з Єгиптом, але тільки з передумовою, що той мир буде інтерпретований тільки як частина загального замирення на Близькому Сході. Як відомо, президент Садат вже раніше натякнув, що готовий ,,йти до кінця у переговорах з Ізраїлем'', якщо інші арабські держави і СССР не прилучаться до майбутніх мирових переговорів. Бегін, подібно як Садат, гостро наталврував Совєтський Союз за ,,деструктивну ролю'' відносно замирення на Близькому Сході і заявив, що якщо Єгипет вирішить не погодитися на участь СССР у Женевській мировій конференції, то Ізраїль погодиться на таку вимогу Каїра. Як відомо, Совєтський Союз і ЗСА є співпредсідниками Женевської конференції.

ВЛАДИКА ВАСИЛЬ ЛОСТЕН...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

опікуном церковних хорів. Завдяки його старанням зорганізовано об'єднаний митрополичий хор, який прекрасно зарепрезентував наш церковний спів під час 41-го Міжнародного Евхаристійного Конгресу у Філядельфії в 1976 р. та на різних концертах церковних пісень.

Владика Василь очолював Евхаристійний Комітет Філядельфійської Митрополії, а також був членом Президії Центрального Евхаристійного Комітету.

Під час інсталяційної церемонії в середу, 7-го грудня ц. р., новий єпископ-ординарій Стемфордської епархії Владика Василь Лостен був зодягнений у вишиті в українському стилі єпископські ризи. Заки Митрополит Й. Шмондюк передав новому епархові Владиці Василеві єпископське жезло, оо. митрати Степан Баландюк, декан Гартфорду, і Василь Федаш, декан Йонкерсу, відчитали Папську буллю в українській та англійській мовах.

Тоді відбувся формальний акт інсталяції, включно з переданням жезла Митрополитом Йосифом, визнання гідности нового Епарха словом ,,Аксіос", що хор тричі підтвердив в імені вірних.

Після акту інсталяції, в час, коли об'єднаний митрополичий хор під диригентурою Осипа Лупаня співав благодарну пісню ,,Хваліте Господа з небес", декани і священики Стемфордської епархії склали символічну присягу вірности новому Епархові, цілуючи його ручний хрест, перстень і омофор на правім рамені. Владика Василь засів на троні праворуч вівтаря перед іконостасом.

Відтак новий епарх Кир Василь виголосив дві промови, англійською та українською мовами. Промовляючи по-англійськи, Владика Лостен підкреслив змагання українців-католиків до завершення їхньої Помісної Церкви Патріярхатом, а теж вказав на факт, що Вселенська Церква складається з різних обрядів і в тому саме її сила та універсальність. Згадуючи про створення УКЦеркви в ЗСА і поєднання в ній старшої і нової еміграції з України, він підкреслив, що та Церква відзначалась в Україні і відзначається тут в Америці ,,стійкістю у вірі та єдності з Апостольським Престолом". Наголошуючи, що УКЦерква терпіла і далі терпить жахливі переслідування в Україні з рук безбожницького комуно-московського окупанта. Владика Василь сказав, що вірні цієї Церкви на Заході глибоко переживають факт, що Українська Католицька є ,,Забутою Церквою", бо провідники вільного світу тільки час до часу спромагаються на ,,символічні жести і неефективні слова" в обороні цієї Церкви. А світ і ми самі мусимо постійно звертати увагу на недолю УКЦеркви на Рідних Землях — заявив Владика В. Лостен. Він відмітив, що в 1965-му році Апостольський Престіл своїм піднесенням тодішнього Митрополита Йосифа Сліпого до гідности кардинала і Патріярхорівного Верховного Архиєпископа відзначив заслуги Української Католицької Церкви. Блаженніший Йосиф Сліпий, який 18 років терпів у совєтських концтаборах, відображує цілу Українську Католицьку Церкву; ,,поневолену, але незламну — ранену, але далі живу" — ствердив Владика Василь.

Він додав, що справи вільної України та свобідний розвиток в ній УКЦеркви такі важливі для українців-католиків, бо в ніякому іншому народі так тісно не пов'язані віра та культурно-національні почування.

Промовляючи в українській мові, Владика Лостен просив Всевишнього, щоб дозволив йому ,,ревно трудитися для прослави Бога, величі Церкви, спасіння душ і Твого добра, мій любий рідний народе". Закликаючи вірних ,,лякатися гріху і берегти дітей перед згіршенням", він теж закликав бути вірним ,,своїй рідній Українській Католицькій Церкві, бо Христова Церква є безмірно сильна, бо це сила Божа". Владика також закликав: ,,Моліться за переслідувану Христову Церкву, за братів і сестер наших, що в Україні і на засланнях терплять за Правду і Віру. Моліться, щоб у тисячоліття християнства в Україні засяла Божа Благодать у золотоверхому Києві. Моліться, щоб ми могли відбути прощу до святих земель наших предків і щоб бути єдино з ними у Христовій Церкві".

Відтак Владика Василь, в сослуженні всіх присутніх українських Владик і Владик Візантійсько-рутенської Церкви, як теж о. пралата Петра Скрінковського, о. пралата Степана Хрепти, о. Патрикія Пащака, протоігумена чину оо. Василіян в ЗСА, о. Михайла Гринчишина, протоігумена чину оо. Редемптористів в ЗСА і Канаді, та о. Антонія Скурли, протоігумена оо. Францішканів, відправив Архиєрейську Службу Божу. Діяконували о. Юрій Маркович і о. діякон Петро Дудяк. Під час Літургії співав той же об'єднаний хор під диригентурою Осипа Лупаня.

Після Святої Євангелії промовляв Митрополит Йосиф Шмондюк, який накреслив заслуги Владики В. Лостена перед Церквою і народом, як теж накреслив обов'язки єпископів, священиків і мирян, зазначаючи, що всі вони повинні повчати Правду Божу, не тільки словом, але своїм прикладом, а це спричиниться до скріплення Царства Божого на землі. Митрополит Йосиф підкреслив, що священики можуть уповноважувати мирян навчати Правду Божу, відмічуючи, що першими вчителями цієї Правди повинні бути батьки і матері. Він, звертаючись до Владики Василя, сказав, що молить Всевишнього, щоб благословив пастирство Кир Василя над вірними Стемфордської епархії.

Перед самим благословенням коротко англійською мовою промовляв Апостольський Делеґат в ЗСА Архиєпископ Жан Жадо. Він заявив, що ,,Українська Католицька Церква близька серцю Святішого Отця" і висловив переконання, що Владика В. Лостен на пості епарха Стемфорду виконуватиме свої обов'язки з такою відданістю та успіхом, як виконував обов'язки Апостольського Адміністратора Філядельфійської Архиєпархії. Архиєпископ Жадо підкреслив, що у Вселенній Церкві всі обряди, чи то латинський чи східні, ,,рівноправні щодо гідности і щодо обов'язків". Звертаючись до українських Владик і вірних, Апостольський Делегат заявив: ,,Ваш унікальний обряд і традиції мусять бути збережені, бо це скріплює цілу Вселенську Церкву". Відтак Архиєпископ Жадо передав присутнім і цілій УКЦеркві благословення Святішого Отця.

Після Богослуження новоінстальований епарх Владика Василь заінтонував многолітствіє для папи Павла VI, Митрополит Й. Шмондюк заінтонував многолітствіє Блаженнішому Верховному Архиєпископові Йосифові Сліпому. Відтак відспівано многоліття Митрополитові Й. Шмондюкові, всім єпископам, священикам і вірним, а на закінчення о. пралат Петро Скрінковский заінтонував многолітствіє Владиці Василеві Лостенові.

Після Служби Божої Владика Василь сказав кореспондентам ,,Свободи" і ,,Українського Тижневика", що він вислав запрошення Блаженнішому Патріярхові Йосифові прибути на інсталяцію, додаючи, що Конгреґація для Східніх Церков прихильно ставилася до участи Блаженнішого. Однак, через іншого єпископа, Владика Василь дізнався, що Патріярх Йосиф не міг прибути ,,з уваги на далеку дорогу і тому, що не почувався добре". Владика В. Лостен підкреслив, що в листах до нього Блаженніший титулує його ,,Єпископом Стемфорду". Владика Василь теж сказав, що наскільки він знає, запрошення для Патріярха прибути на інсталяцію чи з іншої нагоди не треба посилати через Конгреґацію для Східніх Церков.

Після церемонії інсталяції та Архиєрейської Служби Божої, які почалися в 2-ій год. і закінчилися біля 5-ої год. по пол., відбувся бенкет в кількох залях семінарії св. Василія.

В церемоніях інсталяції та в бенкеті, серед численних представників різних громадських, братських, наукових, жіночих та молодечих організацій, брали участь Й. Лисогір, екзекутивний віцепрезидент Українського Конґресового Комітету Америки і головний предсідник УН-Союзу, мґр Іван Базарко, адміністративний директор УККА та д-р Володимир Душник, редактор ,,Українського Квартальника" та інші члени Екзекутиви УККА. Від Українського Народного Союзу, крім головного предсідника, були присутні заступниця головного предсідника п-і Марія Душник і заступник головного предсідника д-р Іван Флис, як теж головний радний Володимир Запаранюк та голова Окружного Комітету Нюйоркської Округи, п. Микола Хоманчук.

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ

бл. п.

ВАСИЛЯ ДОРОШЕНКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 18 грудня 1977 р., о год. 12 дня в катедрі св. кн. Володимира в Чікаго, Ілл.

Просимо Рідних та Приятелів про ласкаву участь.

Дружина АННА
з ДІТЬМИ і ВНУКАМИ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

Проф. МИКОЛИ ОСТАПЯКА

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ
ЗА СПОКІЙ ЙОГО БЛАГОРОДНОЇ ДУШІ

в суботу, 17 грудня 1977 р., о год. 7-ій веч. в церкві св. Покрови в Торонті, Канада

В цей день, всіх Приятелів та Знайомих, згадати в своїх молитвах, просять:

дружина — ВОЛОДИМИРА
дочка — ДАРІЯ з чоловіком МИХАЙЛОМ та дітьми: ХРИСТЕЮ і АНДРІЙКОМ
брат — ВАСИЛЬ з родиною в Торонті
та Сестра і Брати в Україні

ПРЕЗИДІЯ ЗП УГВР

ділиться сумною вісткою з Українським Громадянством, що 3-го грудня 1977 року, несподівано і передчасно, на 49-му році життя, відійшов у Божу Вічність

бл. п.

БОГДАН БІДЯК

член середовища УГВР і видатний громадський і політичний діяч.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Родиною та Знайомими, що дня 7-го грудня 1977 року, о год. 2-ій по пол., упокоілась в Бозі

бл. п.

СТЕФАНІЯ з РУДИХ МАНЬКО

уроджена 1906 р., в Бірках Великих, Україна.

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 9-го грудня 1977 року, о год. 8-ій веч., в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінгтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН — в суботу, 10-го грудня 1977 року, о год. 9:30 ранку — Служба Божа в церкві св. Ів. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., опісля на цвинтар Hollywood в Union, N.J.

В глибокому смутку залишилися:

ВАСИЛЬ — муж
мама — КЛИМЕНТИНА з донькою МИХАЙЛИНОЮ у Львові
сестра — МАРІЯ з мужем ВАСИЛЕМ СОЛОНИНКА з дітьми і внуками
сестра — НАТАЛІЯ з мужем ВАСИЛЕМ
сестра — ОЛЬГА з мужем ТАДЕЄМ БЛАХОВСЬКА з дітьми і внуками
брат — РОМАН з родиною в Англії
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Аргентині, в Україні і в Польщі

Українська Вільна Академія Наук у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
КОМІСІЇ УВАН для ВИВЧЕННЯ І ПУБЛІКАЦІЇ СПАДЩИНИ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ДОПОВІДЬ
Мґр МЕЛАНІЇ ЧАЙКІВСЬКОЇ:
,,До питання місії В. Винниченка в Москві і Харкові 1920 р."

Засідання відбудеться

в неділю, 18 грудня 1977 р., о год. 2 по пол. в будинку Академії, 206 Вест 100 вул., Ню Йорк

СУЧАСНЕ І МАЙБУТНЄ...

(Продовження зі стор. 2-ої)

кондомініюм — спільної власности, ощасливленої третьо-травневою ще конституцією, із широкими соціяльними та демократичними правами „всім і вся", а про політичну сторінку цього проєкту буде мова... після...

Основна ж проблема — врятовання авторитету Польщі, а цей авторитет заключається в територіяльній величині.

Для задержання поваги серед мас, польський політичний світ на Заході та в краю ширить ряд потішаючих фраз, із яких найбільш промовистою є така: „єдна бомба атомова і дрога вольна до Львова". (Навіть Вильно не таке важне).

З українського боку дехто, надіячись на остаточне зрозуміння українців в їх аспіраціях з польського боку та бажаючи похапцем діждатися нормалізації в обосторонних взаєминах, готовий вже сьогодні, без політичного думання, фіналізувати всю проблему існуючими державними кордонами між сучасною польщею та ніби УРСР*), а фактично СССР, не розуміючи всієї складности, яка може бути вирішеною на основі а) гри сил обох партнерів з іншими їх сусідами, б) у відношенні до сильних на схід й захід від України та Польщі, як теж на базі, в) взаємних економічних концесій Польщі в українській державі та України в Польщі.

[Далі буде]

*) Стаття П. Е. Турили „До Українсько-Польського діялогу" — „Свобода", ч. 151, від 2. VII, 1977).

ІДЕОЛОГІЧНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТАБІР ТУСМ

Ню Йорк, Н. Й. — Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Мукош Міхновського (ТУСМ) влаштовує другий з черги зимовий ідеологічнополітичний табір на Оселі СУМА в Елленвіллі від 26-го грудня до 31-го грудня.

Програма табору включатиме ряд лекцій про модерну українську історію, визвольні змагання та значення українського націоналізму. Декілька українських професорів уже згодилися читати лекції під час цього табору.

Минулого року 35 студентів вислухали 20 лекцій на згадані теми, виголошені сімома професорами.

Кошт табору виноситиме 75 дол. За додаткових 15 дол. учасники можуть залишитися на новорічну забаву.

Зголошення приймають до понеділка 19-го грудня. Адреса Крайової Управи ТУСМ є:

Ukrainian Student
Association of
Michnowsky
136 Second Avenue
New York, N. Y. 10003.

БАТАЛІСТИКА...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

творчістю пориває усіх любителів мистецтва, усю нашу в Галичині інтеліґентну верству населення: уся бо його творчість сперта тематично на вчора пережитих подіях, на історії свіжо пережитих наших кривавих змагань. Його твори були тоді серед нас живі не лише темою, а й свіжістю форми, сміливістю й поривом та зв'язкістю рисунку, повною гармонією композиції. Його твори „Бій за головну стацію Львів" — 1918 рік, — чи „Бій під Чортковом" — 8 червень 1919 — та інші, це не лише історичний документ правдивої події, але це й мистецтво. Леонід Перфецький як баталіст зайняв у сучасній добі найвищий щабель на драбині нашого баталістичного мистецтва. На його нарисах, на ілюстраціях, на його прецінних образах, що на них зображений кінь, ми бачимо цікаву новину в цім мистецтві, що сягає у далеку давнину: для нашого мистця кінь стає головною, осередною фіґурою; хати, люди, вояки є доповнювальним елементом — кінь, це монумент. Своїм майстерним рисунком — а його лінія має бойову ноту! — мистець дає нам коня у докладному, анатомічному схопленні, з кожним рухом його м'яза: у гарячій бойовій хвилині анатомія коня до подробиць опанована. — Не даремне ж служив він у полку Чорних Запорожців під командою славного полковника Петра Дяченка! — Саме тут Леонід Перфецький виявляє нам своє мистецьке обличчя: він майстер, він геніяльний, нині у нас єдиний баталіст. —

В українській дійсності — вона й до нині скромна — Леонід Перфецький не мав змоги виявити свого мистецького розмаху, своєї мистецької душі, її глибини, свого знання, свого генія. Він дав нам цілу й багату низку своїх творів, на його духову силу замалі розмірами: він не мав стін Ватикану, стін палацу Ґонзаґів у Мантові, Фарнезіни в Римі чи стін палацу у Версаї. Жив він нашим, українським, тісним, бездержавним життям підневольної людини, в якому то середовищі пропадає, дуситься неодин талант, а то й геній.

Бруклин, Н.Й.
28 жовтня 1977.

ТАРЗАН, Ч. 7868. Плян розвивається

Однією причиною чому ти, Доне, та решта тих вояків прилучилися до конспірації Даліли Джейд — це були гроші, які вона вам могла заплатити!

Правда!

Ми тільки звичайні найманці!

Отже, усунь особу, яка покриває заробітні платні і дисципліна занепадає, а відтак розпадається цілий плян!

Виглядає, що твій задум може мати успіх, Тарзане!

Добре!... Тепер переведім його в життя!